

ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ - Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΟΝΟΜΑ: _____
ΤΜΗΜΑ: _____

Βαθμός %
☺

ΗΜΕΡ/ΝΙΑ: / 4 / 2026

Α' Ομάδα

A1. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως σωστές ή λανθασμένες ανάλογα με το περιεχόμενό τους: (/10 μονάδες)

α) Όταν ο Δημήτριος Υψηλάντης έφτασε στην Αίγινα, οι Πελοποννήσιοι είχαν ήδη ορίσει από μόνοι τους κυβερνητικά όργανα τοπικής εμβέλειας.

β) Στη Στερεά Ελλάδα επί Τουρκοκρατίας φορείς της πατρωνίας ήταν οικογένειες προκρίτων.

γ) Γενικότερα το αγγλικό κόμμα υποστήριζε την ανάγκη μετριοπαθούς πολιτικής τόσο ως προς τους στόχους όσο και ως προς τα μέσα.

δ) Το 1844 ο Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος διατύπωσε με σαφήνεια στην Εθνοσυνέλευση τη Μεγάλη Ιδέα.

ε) Όσο οι Έλληνες ήταν υπόδουλοι, σε γενικές γραμμές τηρούσαν κοινή στάση απέναντι στον κατακτητή.

A2. Να απαντήσετε στα ερωτήματα: (/15 μονάδες)

α. Να αναπτύξετε το περιεχόμενο του όρου: «**Πανελλήνιον**».

β. Να αναφέρετε τους λόγους για τους οποίους αποκαλούνταν το **γαλλικό κόμμα** και ως «**εθνικό**».

γ. Να αναφερθείτε στα αίτια της **δημιουργίας πελατειακών δικτύων** κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας.

B1. Να εξηγήσετε γιατί οι ηγέτες και οι οπαδοί του αγγλικού κόμματος θεωρούσαν ότι το ελληνικό κράτος θα μπορούσε να ιδρυθεί και να έχει ασφαλή σύνορα μόνο με την υποστήριξη της Αγγλίας. (/13 μονάδες)

B2. Πως επέδρασε η καθιέρωση της καθολικής ψηφοφορίας, με το ελληνικό Σύνταγμα του 1844, στην πολιτική και κομματική δράση και στον κοινοβουλευτισμό; (/12 μονάδες)

Β' Ομάδα

Γ1. Λαμβάνοντας υπόψη το κείμενο του βιβλίου σας και το περιεχόμενο των παρακάτω πηγών να παρουσιάσετε τις **αιτίες** σύγκρουσης Υψηλάντη-προκρίτων μετά την κάθοδο του πρώτου στην επαναστατημένη Πελοπόννησο και στη συνέχεια να αναφερθείτε στον **χαρακτήρα** του Συντάγματος της **Επιδεύου (1822)** και την **λύση** που έδωσε στο πρόβλημα της ηγεσίας του Αγώνα. (/25 μονάδες)

ΠΗΓΗ 1

[Αποσπάσματα από επιστολή του Αλέξ. Μαυροκορδάτου προς τον Δημ. Υψηλάντη (27 Οκτωβρίου 1821). Στην επιστολή αυτή ο Μαυροκορδάτος στρέφεται με πάθος εναντίον του Αλέξ. Υψηλάντη, αλλά κατηγορεί και τον Δημήτριο (Υψηλάντη) απερίφραστα]:

«Ν' αφήσωμεν τα ονόματα αρχηγών και πληρεξουσίων και επιτρόπων· να οργανώσωμεν την διοίκησιν από τους ίδιους εντοπίους, των οποίων να γένωμεν ημείς οδηγοί, καθ' όσον δυνάμεθα· να την συγκεντρώσωμεν εις ολίγας χείρας. Ν' αφήσωμεν όλα τα ξένα και να εναγκαλισθώμεν όλα τα εθνικά

σχήματα· να αφήσωμεν ό,τι μας κάμνει υπόπτους εις τας ευρωπαϊκάς δυνάμεις, ως μετέχοντας των Ιακωβινικών φρονημάτων· να παραστήσωμεν εις την Ευρώπην τα δικάιά μας όχι με παχείας λέξεις, αλλά με λακωνισμόν άξιον των προγόνων μας και με μετριοφροσύνη».

Ι.Ε.Ε., τόμος ΙΒ΄

ΠΗΓΗ 2

Το Σύνταγμα της Επιδαύρου έθεσε τας βάσεις της οργανώσεως της νέας, εθνικής, εξουσίας ως εξής: α΄) Η «Διοίκησης» συγκείται εκ δύο σωμάτων, βουλευτικού και εκτελεστικού, τα δύο δε αυτά σώματα «ισοσταθμίζονται με την αμοιβαίαν συνδρομήν των εις την κατασκευήν των νόμων, διότι ούτε αι του βουλευτικού αποφάσεις έχουσι κύρος νόμου άνευ της επικυρώσεως του εκτελεστικού σώματος, ούτε τα σχέδια νόμων όσα προβάλλονται παρά του εκτελεστικού εις το βουλευτικόν έχουσι κύρος αν δεν εγκριθώσιν από το 178 βουλευτικόν σώμα». Ιδρύθη τουτέστιν αντιπροσωπευτικόν σύστημα, συγκείμενον εκ μιας βουλής, και αφ΄ ετέρου πολυπρόσωπος ανωτάτη Αρχή της εκτελεστικής εξουσίας, εις τα δύο δε αυτά όργανα εν συμπράξει ανετέθη η νομοθετική εξουσία. Ειδικώτερον εις την εκτελεστικήν εξουσίαν εχορηγήθη δικαίωμα κυρώσεως των νόμων – απόλυτον veto- χωρίς ν΄ αναγνωρισθή εις αυτήν δικαίωμα διαλύσεως της Βουλής. β΄) Το δικαστικόν «είναι ανεξάρτητον από τας άλλας δύο δυνάμεις, του εκτελεστικού και του βουλευτικού».

Α. Σβώλου, Τα Ελληνικά Συντάγματα, σ. 63

Δ1. Αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που σας δίνονται παρακάτω, να αναφερθείτε στο περιεχόμενο του **Συντάγματος του 1844** σχετικά με:

- α) τα **θεμελιώδη δικαιώματα** των πολιτών (μονάδες 4)
- β) το **δικαίωμα της ψηφοφορίας και την εκλογική διαδικασία** (μονάδες 9)
- γ) την **κατανομή των εξουσιών** (μονάδες 12).

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Ό Έκλογικός Νόμος καθιέρωνε την έκλογή τών βουλευτῶν με πλειοψηφικό σύστημα δύο γύρων, που θα διεξαγόταν με άμεση, σχεδόν καθολική, και μυστική ψηφοφορία. Δικαίωμα ψήφου δινόταν στους πολίτες (άρρενες) ηλικίας 25 ετών συμπληρωμένων, «έχοντας προσέτι ιδιοκτησίαν τινά έντός τής έπαρχίας, όπου έχουσι την πολιτικήν διαμονήν των, η έξασκοῦντας έν αύτῃ όποιονδήποτε έπάγγελμα, η άνεξάρτη- τον έπιτήδευμα». Έξαιροῦνταν «α) Οί διατελοῦντες υπό άνάκρισιν έπί κακουργήματι, β) Οί προσκαίρως η δια παντός στερηθέντες κατά συνέπειαν δικαστικής άποφάσεως του δικαίωματος του ψηφοφορεῖν, γ) Οί στερούμενοι τής έλευθέρας διαχειρίσεως τής περιουσίας των».

Ν. Διαμαντοῦρος, Ιστορία του Έλληνικοῦ Έθνους, τ. ΙΓ΄: Νεώτερος Έλληνισμός από 1833 ως 1881, Αθήνα: Εκδοτική Αθηνών, 22000, σ.112.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Ο Βασιλιάς δεν ήταν μόνον ο ανώτατος άρχοντας, ο αρχηγός του κράτους αλλά και το ανώτατο και κυρίαρχο όργανο του κράτους, αποδεχόταν δηλαδή μόνον εκείνους τους περιορισμούς της εξουσίας του, που είχαν διατυπωθεί ρητώς στο Σύνταγμα.

Η μοναρχική πηγή της εξουσίας προέκυπτε και από το ίδιο το συνταγματικό κείμενο, που αναγνώριζε το πρόσωπο του Βασιλιά ως ιερό και απαραβίαστο αλλά και από την πρόβλεψη ότι η δικαιοσύνη πηγάζει από το Βασιλιά και απονέμεται εν ονόματί του. Η μοναρχία ήταν όμως περιορισμένη μέσα στα όρια που έθετε η ίδια με το παραχωρημένο Σύνταγμα.

Το Σύνταγμα του 1844 εισήγαγε την αρχή της διάκρισης των εξουσιών. [...] Η νομοθετική πρωτοβουλία και το δικαίωμα της κυρώσεως των νόμων ανήκε στο Βασιλιά. Με το διορισμό των μελών της Γερουσίας και της διάλυσης, χωρίς περιορισμό, της Βουλής, ο Βασιλιάς συγκέντρωνε εκτεταμένες αρμοδιότητες.

Η. Μαυρομούστακου, Πολιτικοί Θεσμοί και Διοικητική Οργάνωση, στο: Ιστορία του Νέου Ελληνισμού, 1770-2000, 4ος τόμος: Το Ελληνικό Κράτος, 1833-1871, Η Εθνική Εστία και ο Ελληνισμός

της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, 2003, σ.43.

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Περί συντάξεως της Πολιτείας

Άρθρον 15. Η νομοθετική εξουσία ενεργείται συνάμα υπό του Βασιλέως, της Βουλής και της Γερουσίας.

Άρθρον 20. Η εκτελεστική εξουσία ανήκει εις τον Βασιλέα, ενεργείται δε διά των παρ' αυτού διοριζομένων υπευθύνων Υπουργών

Άρθρον 21. Η δικαστική εξουσία ενεργείται διά των δικαστηρίων, αι δε δικαστικά αποφάσεις εκτελούνται εν ονόματι του Βασιλέως.

Περί της Βουλής

Άρθρον 59. Η Βουλή σύγκειται εκ Βουλευτών, εκλεγομένων των εχόντων δικαίωμα προς τούτο πολιτών, κατά τον περί εκλογής Νόμον.

Α. Σβώλος, Τα Ελληνικά Συντάγματα, σσ. 153, 155, 161

(Στο: Αξιολόγηση των μαθητών στο μάθημα: «Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας», τεύχ. 1ο, Αθήνα:ΥΠ.Ε.Π.Θ.–Κ.Ε.Ε., 1999, σ. 197).

Εν Δυνάμει

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ

(Καλή) Επιτυχία 😊 σε όλους !!!